

STOWARZYSZENIE KSIĘGOWYCH W POLSCE
RADA NAUKOWA

ZESZYTY
TEORETYCZNE
RACHUNKOWOŚCI

Vol. 49, NUMER 4

WARSZAWA 2025

Contents / Spis treści

Marzena Remlein, Ana Rep Romić, Anna Szychta, <i>Editorial</i> – Od Zespołu Redakcyjnego	7
Adeel Ali Qureshi, Mateusz Lemańczyk, <i>Attention metrics and stock market reactions to accounting events: A literature review</i> – Wskaźniki uwagi inwestorów i ich wpływ na reakcje giełdowe na zdarzenia z zakresu rachunkowości: przegląd literatury	13
Mateja Brozović, Sanja Sever Mališ, Dominik Piršić, <i>Financial accounting analysis of leverage and profitability: Evidence from Croatian SMEs</i> – Analiza finansowa dźwigni finansowej i rentowności: dowody z chorwackich małych i średnich przedsiębiorstw	33
Renáta Hornická, Renáta Pakšiová, <i>Scope of sustainability reporting in the largest companies in Slovakia in 2017 and 2022</i> – Zakres sprawozdawczości dotyczącej zrównoważonego rozwoju w największych przedsiębiorstwach w Słowacji w latach 2017 i 2022	51
Tanja Laković, Daniel Zdolšek, Milica Vukčević, <i>Development of the regulatory framework for sustainability assurance: A comparative analysis of the transition from NFRD to CSRD in Slovenia and Montenegro</i> – Opracowanie ram regulacyjnych dotyczących zapewnienia zrównoważonego rozwoju: analiza porównawcza przejścia z NFRD do CSRD w Słowenii i Czarnogórze	71
Serhii Lehenchuk, Viktoriia Makarovych, <i>Theoretical foundations of accounting for intellectual investment property: Towards standard setting</i> – Podstawy teoretyczne rachunkowości w zakresie własności intelektualnej: w drodze do ustanowienia standardu	89
Raili Lilo, Elina Paemurru, Ülle Päril, <i>Accountability through linguistic features: A holistic theoretical framework for sustainability reports</i> – Rozrachunek z odpowiedzialności za pomocą cech językowych: holistyczne ramy teoretyczne dla raportów dotyczących zrównoważonego rozwoju	111
Diana Papradanova, Ventsislav Vechev, <i>An evaluation of the accounting model for reporting public sector entities' revenues in Bulgaria in the context of the International Public Sector Accounting Standards</i> – Ocena modelu rachunkowości służącego do raportowania przychodów podmiotów sektora publicznego w Bułgarii w kontekście Międzynarodowych Standardów Rachunkowości Sektora Publicznego	129
Katarzyna Prędkiewicz, Krzysztof Biegun, <i>Factors that influence accountants' acceptance of Artificial Intelligence: An extended Technology Acceptance Model that incorporates technology anxiety and experience</i> – Czynniki wpływające na akceptację sztucznej inteligencji przez księgowych: rozszerzony model akceptacji technologii uwzględniający lęk technologiczny i doświadczenie	147

Ana Rep Romić, Marzena Remlein, Sanja Sever Mališ, <i>Information technology in accounting education: A bibliometric-systematic literature review (2006–2025)</i> – Technologie informacyjne w edukacji księgowej: bibliometryczny i systematyczny przegląd literatury (2006–2025)	169
Kristina Rudžionienė, Aušrinė Tamulevičiūtė, Aurelija Kustienė, <i>The relationship between CSR and earnings management in Lithuanian listed companies</i> – Związek między CSR a zarządzaniem zyskami w spółkach notowanych na Litwie	191
Amin Soheili, <i>Family business and accounting research: A structured literature review</i> – Badania nad przedsiębiorstwami rodzinnymi i rachunkowością: usystematyzowany przegląd literatury	209
Gintarė Špogienė, Daiva Tamulevičienė, Kristina Rudžionienė, <i>Integrating corporate social responsibility into internal decision-making in leading retail chains in Lithuania: A responsibility accounting perspective</i> – Integracja społecznej odpowiedzialności biznesu z procesami decyzyjnymi w wiodących sieciach handlu detalicznego na Litwie: perspektywa rachunkowości odpowiedzialności	231
Aleksandra Sulik-Górecka, Marzena Strojek-Filus, Daniel Iskra, <i>Assessment of Polish companies' preparedness for ESG reporting in the context of its determinants as evaluated by report preparers</i> – Ocena stopnia przygotowania polskich przedsiębiorstw do raportowania ESG w kontekście jego uwarunkowań w ocenie sporządzających raporty	253
List of reviewers of articles in ZTR in 2025 / Wykaz recenzentów artykułów w ZTR w 2025 roku	283
Informacje dla autorów	285
Instructions for authors	303

Attention metrics and stock market reactions to accounting events: A literature review

ADEEL ALI QURESHI, MATEUSZ LEMAŃCZYK

Abstract

Purpose: This paper systematically reviews the literature on how investor attention, captured via various metrics, influences stock market reactions to accounting events such as earnings announcements, financial disclosures, and annual reports.

Methodology/approach: The study employs a dual-method strategy: bibliometric analysis and the TCCM (Theory, Context, Characteristics, Methodology) framework. A total of 42 articles published between 2000 and 2025 were analysed to identify research trends, gaps, and future directions.

Findings: There is a growing reliance on attention proxies – including media coverage, search engine queries, social media activity, and textual complexity metrics – as mediators of market reactions. Investor attention is unevenly distributed and shaped by disclosure timing, complexity, and format. Attention significantly influences stock returns and trading volume, particularly in behavioural finance contexts.

Research limitations/implications: The review is limited to articles published in English and sourced from Google Scholar. Future research should address emerging markets and examine the role of AI in modelling attention dynamics.

Originality/value: This is the first review to integrate attention metrics with accounting event outcomes using bibliometric and TCCM approaches. It offers a comprehensive synthesis that bridges behavioural finance, accounting, and information economics. The findings offer insights for improving disclosure clarity and timing strategies. They can also inform regulatory practices aimed at enhancing market transparency.

Keywords: accounting, investor attention, stock market, financial statements, financial disclosures.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest systematyczny przegląd literatury dotyczącej wpływu uwagi inwestorów – mierzonej za pomocą różnych wskaźników – na reakcje rynku kapitałowego wobec zdarzeń z zakresu rachunkowości, takich jak ogłoszenia wyników, ujawnienia informacji finansowych i publikacje sprawozdań.

Metodyka/podejście badawcze: W badaniu zastosowano podejście dwutorowe: analizę bibliometryczną oraz TCCM (Theory, Context, Characteristics, Methodology). Przeanalizowano 42 artykuły opublikowane w latach 2000–2025, identyfikując trendy badawcze, luki w literaturze oraz kierunki przyszłych badań.

Wyniki: Wyniki wskazują na rosnące wykorzystanie wskaźników uwagi, takich jak zasięg medialny, częstotliwość wyszukiwań internetowych, aktywność w mediach społecznościowych oraz miary złożoności tekstu. Uwaga inwestorów jest rozłożona nierównomiernie i kształtowana przez czas publikacji, złożoność oraz formę ujawnień. Ustalono, że uwaga istotnie wpływa na zwroty z akcji i wolumen obrotu, zwłaszcza w kontekście finansów behawioralnych.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Przegląd ograniczono do publikacji w języku angielskim, pochodzących z bazy Google Scholar. Przyszłe badania powinny objąć rynki wschodzące oraz uwzględnić rolę sztucznej inteligencji w modelowaniu dynamiki uwagi.

Oryginalność/wartość: Jest to pierwsze opracowanie, które integruje metryki uwagi z efektami zdarzeń rachunkowych, wykorzystując analizę bibliometryczną oraz podejście TCCM. Praca stanowi kompleksową syntezę wiedzy z zakresu finansów behawioralnych, rachunkowości oraz ekonomii informacji. Wnioski z analizy dostarczają wskazówek dotyczących poprawy przejrzystości ujawnień i strategii ich czasowej prezentacji. Stanowią również źródło rekomendacji dla praktyk regulacyjnych ukierunkowanych na zwiększenie przejrzystości rynku.

Słowa kluczowe: wskaźniki uwagi inwestorów, reakcje rynku giełdowego, sprawozdania finansowe, ujawnienia finansowe, rachunkowość.

Financial accounting analysis of leverage and profitability: Evidence from Croatian SMEs

MATEJA BROZOVIĆ, SANJA SEVER MALIŠ, DOMINIK PIRŠIĆ

Abstract

Purpose: This paper explores the role of financial accounting and reporting in understanding SMEs' indebtedness and its impact on profitability. The paper reviews prior accounting-based research, analyzes the level of debt among Croatian SMEs, examines their use of leverage to enhance profitability, and quantifies its contribution relative to other factors.

Methodology/approach: The analysis covers 3,094 Croatian manufacturing companies for 2020–2024. Data from financial statements were used to calculate key financial ratios: ROE, ROA, net profit margin (NPM), total assets turnover (TAT), debt ratio (DR), and financial leverage index (FLI). The methodology included descriptive statistics, Pearson and Spearman correlation, and OLS regression analysis.

Findings: On average, companies finance about half of their assets with debt, with small companies showing the highest levels of indebtedness. Most companies achieve positive leverage effects, but the relationship between company size and FLI is neither linear nor monotonic. Regression analysis indicated that, although DR has a positive impact on ROE, operational efficiency, as measured by NPM and TAT, has a larger and more dominant impact on profitability across all company groups.

Research limitations/implications: The research is limited to one industry, a specific period, and accounting data from financial statements. The findings indicate that companies, especially SMEs, should primarily focus on improving operational efficiency to maximize ROE.

Originality/value: This paper provides new insights by connecting financial accounting concepts of leverage and profitability, with a focus on SMEs, which are often studied separately or without considering their unique reporting characteristics. Such analysis can help SMEs make informed financial decisions.

Keywords: SMEs, financial accounting, debt, financial leverage, profitability, Croatia.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest zbadanie roli rachunkowości finansowej i sprawozdawczości w zrozumieniu zadłużenia MŚP i jego wpływu na rentowność. W artykule dokonano przeglądu wcześniejszych badań z zakresu rachunkowości, przeanalizowano poziom zadłużenia chorwackich MŚP, zbadano wykorzystanie dźwigni finansowej w celu zwiększenia rentowności oraz określono ilościowo jej wpływ w porównaniu z innymi czynnikami.

Metodyka/podejście badawcze: Analiza objęła 3094 chorwackie firmy produkcyjne w latach 2020–2024. Dane ze sprawozdań finansowych wykorzystano do obliczenia kluczowych wskaźników finansowych: ROE, ROA, marży zysku netto (NPM), obrotu aktywów ogółem (TAT), wskaźnika zadłużenia (DR) oraz wskaźnika dźwigni finansowej (FLI). Metodyka obejmowała statystyki opisowe, korelację Pearsona i Spearmana i analizę regresji OLS.

Wyniki: Firmy finansują średnio około połowę swoich aktywów długiem, przy czym najwyższe poziomy zadłużenia wykazują małe firmy. Większość firm osiąga pozytywne efekty dźwigni finansowej, ale zależność między wielkością firmy a FLI nie jest ani liniowa, ani monotoniczna. Analiza regresji wykazała, że chociaż DR ma pozytywny wpływ na ROE, efektywność operacyjna, mierzona NPM i TAT, ma większy i bardziej dominujący wpływ na rentowność we wszystkich grupach przedsiębiorstw.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Badania ograniczono do jednej branży, konkretnego okresu i danych ze sprawozdań finansowych. Wyniki wskazują, że przedsiębiorstwa, zwłaszcza MŚP, powinny przede wszystkim skupić się na poprawie efektywności operacyjnej, aby zmaksymalizować ROE.

Oryginalność/wartość: Autorzy artykułu, łącząc koncepcje rachunkowości finansowej dotyczące dźwigni finansowej i rentowności, koncentrując się na MŚP, które często są badane oddzielnie lub bez uwzględnienia specyfiki ich sprawozdawczości, przedstawiają nowe spojrzenie na omawiane zagadnienie. Taka analiza może pomóc MŚP w podejmowaniu świadomych decyzji finansowych.

Słowa kluczowe: MŚP, rachunkowość finansowa, zadłużenie, dźwignia finansowa, rentowność, Chorwacja.

Scope of sustainability reporting in the largest companies in Slovakia in 2017 and 2022

RENÁTA HORNICKÁ, RENÁTA PAKŠIOVÁ

Abstract

Purpose: The aim of this article is to identify and compare the scope of reported non-financial information in the largest Slovak companies operating in various sectors, both overall and in individual aspects (environmental, social, and governance), for the years 2017 and 2022.

Methodology/approach: A cross-sectional analysis of the scope of sustainability reporting in individual companies and in the sectors represented is carried out on a selected sample of the largest companies in the Slovak Republic based on a specified turnover (more than EUR 20,000,000). The scope of reporting is determined based on the number of words. Subsequently, a longitudinal analysis is performed, which examines these companies and sectors in two specified years (2017 and 2022).

Findings: The finding is that the companies surveyed report information related to sustainability. The total number of words reported varies between companies. In both years, some companies do not report any information related to sustainability reporting. The overall scope of sustainability reporting increased in 2022 compared to 2017, and individual aspects also show an increased scope of reporting.

Research limitations/implications: The limitation of the article is the scope of the sample studied. In the future, it is recommended to expand the sample of companies studied and also focus on content analysis of the reported information.

Originality/value: The originality of this article lies in providing an empirical, sector-specific comparison of the scope of sustainability reporting in a selected sample of large companies in Slovakia in two different periods, thereby contributing to the literature on non-financial reporting in Central and Eastern Europe. The findings can serve as a basis for further discussions on improving reporting practices, aligning them with European Sustainability Reporting Standards (ESRS), and meeting the information needs of stakeholders.

Keywords: sustainability, environmental aspect, social aspect, governance.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest zidentyfikowanie i porównanie zakresu raportowanych informacji niefinansowych w największych słowackich przedsiębiorstwach działających w różnych sektorach, zarówno w ujęciu ogólnym, jak i w poszczególnych aspektach (środowiskowym, społecznym i ładu korporacyjnego) za lata 2017 i 2022.

Metodyka/podejście badawcze: Na wybranej próbie największych przedsiębiorstw w Słowacji, na podstawie ustalonego poziomu obrotów (ponad 20 000 000 euro), przeprowadzana jest analiza przekrojowa zakresu sprawozdawczości dotycząca zrównoważonego rozwoju w poszczególnych przedsiębiorstwach i reprezentowanych sektorach. Zakres sprawozdawczości jest określony na podstawie liczby słów. Następnie przeprowadzana jest analiza dotycząca przedsiębiorstw i branż w dwóch latach (w 2017 i 2022 r.).

Wyniki: Wyniki badania wskazują, że ankietowane firmy przekazują informacje dotyczące zrównoważonego rozwoju. Całkowity zakres zgłoszonych słów różni się w zależności od przedsiębiorstwa. W obu latach występują również przedsiębiorstwa, które nie prezentowały żadnych informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju. Ogólny zakres raportowania zrównoważonego rozwoju w 2022 roku wzrósł w porównaniu z 2017 rokiem, a poszczególne aspekty również wykazują zwiększony zakres raportowania.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Ograniczeniem artykułu jest zakres badanej próby. W przyszłości zaleca się rozszerzyć badaną próbę przedsiębiorstw i przeprowadzić również analizę treści raportowanych informacji.

Oryginalność/wartość: Oryginalność artykułu polega na przedstawieniu empirycznego, sektorowego porównania zakresu sprawozdawczości dotyczącego zrównoważonego rozwoju w wybranej próbie dużych przedsiębiorstw na Słowacji w dwóch różnych okresach, co stanowi wkład w literaturę dotyczącą sprawozdawczości niefinansowej w Europie Środkowej i Wschodniej. Wyniki badań mogą posłużyć jako podstawa do dalszych dyskusji na temat poprawy praktyk sprawozdawczych, ich dostosowania do europejskich standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (ESRS) oraz zaspokojenia potrzeb informacyjnych interesariuszy.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój, aspekt środowiskowy, aspekt społeczny, ład korporacyjny.

Development of the regulatory framework for sustainability assurance: A comparative analysis of the transition from NFRD to CSRD in Slovenia and Montenegro

TANJA LAKOVIĆ, DANIEL ZDOLŠEK, MILICA VUKČEVIĆ

Abstract

Purpose: This paper compares Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) implementation in Slovenia and Montenegro, building on their 2017 Non-Financial Reporting Directive (NFRD) transposition. It also examines their responses to CSRD's expanded assurance requirements.

Methodology/research approach: A qualitative descriptive approach will analyze relevant pronouncements (i.e., directives, laws, and proposed laws) using comparison and synthesis to assess harmonization with the CSRD directive, with special attention given to assurance requirements in sustainability reporting.

Findings: Slovenia has fully transposed the CSRD, while Montenegro is still at the draft law stage, revealing regulatory gaps linked to its EU integration status.

Research limitations/implications: The research excludes empirical data and stakeholder opinions but contributes to the emerging literature on Central and Eastern Europe (CEE) countries.

Practical implications: This study highlights regulatory gaps in Montenegro's proposed Law of Accounting, guiding future alignment with the CSRD on sustainability assurance.

Originality/value: To the best of our knowledge, this is the first study to examine the transposition of the CSRD in the context of both an EU Member State and a candidate country. It bridges a literature gap and offers valuable insights into the normative differences and implementation challenges between Slovenia and Montenegro.

Keywords: sustainability assurance, CSRD, NFRD, Central and Eastern countries, Montenegro, Slovenia.

Streszczenie

Cel: Artykuł porównuje wdrożenie dyrektywy CSRD w Słowenii i Czarnogórze opartej na transpozycji dyrektywy NFRD z 2017 roku oraz analizuje reakcje tych krajów na rozszerzone wymogi dyrektywy CSRD w zakresie zapewnienia zgodności.

Metodyka/podejście badawcze: W ramach jakościowego podejścia opisowego przeanalizowano odpowiednie regulacje (tj. dyrektywy Unii Europejskiej, ustawy i projekty ustaw), wykorzystując porównania i syntezę w celu oceny harmonizacji z dyrektywą CSRD, ze szczególnym uwzględnieniem wymogów dotyczących zapewnienia jakości w sprawozdawczości dotyczącej zrównoważonego rozwoju.

Wyniki: Słowenia w pełni transponowała CSRD, podczas gdy Czarnogóra nadal znajduje się na etapie projektu ustawy, ujawniając luki regulacyjne związane z jej statusem integracji z UE.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Badanie nie uwzględnia danych empirycznych ani opinii zainteresowanych stron, ale stanowi wkład w powstającą literaturę dotyczącą krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

Implikacje praktyczne: W badaniu podkreślono luki regulacyjne w projekcie ustawy o rachunkowości Czarnogóry, wskazując kierunek przyszłego dostosowania do CSRD w zakresie zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

Oryginalność/wartość: Według wiedzy autorów jest to pierwsze badanie, w którym analizuje się transpozycję CSRD zarówno w kontekście państwa członkowskiego UE, jak i kraju kandydującego. Wypełnia ono lukę w literaturze i oferuje cenne spostrzeżenia na temat różnic normatywnych i wyzwań związanych z wdrażaniem między Słowenią a Czarnogórą.

Słowa kluczowe: zapewnienie zrównoważonego rozwoju, CSRD, NFRD, kraje Europy Środkowej i Wschodniej, Czarnogóra, Słowenia.

Theoretical foundations of accounting for intellectual investment property: Towards standard setting

SERHII LEHENCHUK, VIKTORIIA MAKAROVYCH

Abstract

Purpose: The article aims to substantiate the need to identify intellectual investment property (IIP) as a separate accounting category within the international financial reporting standards system and develop methodological approaches for its recognition, valuation, and reflection in financial reporting.

Methodology/approach: The study is based on a normative approach to propose a new accounting framework for IIP. Within this framework, theoretical analysis, comparison, analogy, modeling, and case study analysis were used.

Findings: The study lays the theoretical foundations for accounting for IIP and proposes a draft accounting standard.

Research limitations/implications: First, there are currently no practical examples of accounting treatment for IIP. Second, the proposed fair valuation model of IIP involves a degree of subjectivity. Third, empirical testing is required to assess the practical applicability of the suggested accounting standard.

Originality/value: This study significantly contributes to accounting by introducing and substantiating the concept of IIP as a distinct category of intangible assets. By bridging the gap between IAS/IFRS rigidity and the dynamic nature of intangible assets, this study pioneers a structured approach to accounting for IIP.

Keywords: intangible assets, intellectual investment property, accounting standardization, knowledge economy.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest uzasadnienie potrzeby wyodrębnienia własności intelektualnej jako odrębnego przedmiotu rachunkowości w systemie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz opracowanie podejść metodologicznych do jej uznania, wyceny i odzwierciedlania w sprawozdawczości finansowej.

Metodyka/podejście badawcze: Badanie opiera się na podejściu normatywnym, mającym na celu zaproponowanie nowych ram rachunkowości dla własności intelektualnej. W ramach tych badań wykorzystano analizę teoretyczną, metody porównawcze, analogię i modelowanie, a także analizę studiów przypadku.

Wyniki: W badaniu sformułowano teoretyczne podstawy rachunkowości dla własności intelektualnej oraz opracowano projekt standardu rachunkowości.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Po pierwsze, do tej pory nie ma rzeczywistych przykładów księgowego ujęcia własności intelektualnej inwestycyjnej. Po drugie, proponowany model wyceny godziwej wartości intelektualnej charakteryzuje się pewnym poziomem subiektywizmu. Po trzecie, konieczne jest przeprowadzenie empirycznego testu wykonalności praktycznego wykorzystania sugerowanego standardu rachunkowości.

Oryginalność/wartość: Niniejsze badanie wnosi istotny wkład do dziedziny rachunkowości poprzez wprowadzenie i uzasadnienie koncepcji intelektualnej własności inwestycyjnej. W niniejszym opracowaniu, łączącym sztywność standardów MSR/MSSF z dynamiczną naturą wartości niematerialnych, zaproponowano ustrukturyzowane podejście do rozliczania intelektualnej własności inwestycyjnej.

Słowa kluczowe: wartości niematerialne, intelektualna własność inwestycyjna, standaryzacja rachunkowości, gospodarka oparta na wiedzy.

Accountability through linguistic features: A holistic theoretical framework for sustainability reports

RAILI LILO, ELINA PAEMURRU, ÜLLE PÄRL

Abstract

Purpose: The purpose of the paper is to provide a holistic framework for analysing the linguistic features of report texts, based on the dual role of sustainability reports as con-

duits of information and platforms for stakeholder dialogue. This aligns with the recognition that report text can be used to either enhance accountability or obfuscate responsibility.

Methodology/approach: The paper synthesises several theoretical perspectives—legitimacy, stakeholder, signalling, and institutional theory—to analyse the role of report text in enhancing accountability. The study conducts a meta-analysis of empirical findings from prior research to identify patterns and contradictions in how sustainability reports are interpreted.

Findings: The paper offers a holistic framework for integrating linguistic clarity with substantive practices. It emphasises the need for systemic alignment between language, organisational actions, stakeholder expectations, and institutional pressures. It explains the disparities in empirical evidence and interpretation with the dual purpose of reporting: fostering transparency and facilitating dialogue with stakeholders.

Originality/value: This research contributes to the discourse on effective reporting by advocating for a holistic approach that aligns organisational practices with stakeholder expectations while maintaining transparency, thereby enhancing accountability. The framework addresses real-world challenges in reporting, such as balancing regulatory compliance with stakeholder expectations and navigating the complexities of non-financial disclosures.

Keywords: sustainability reporting, accountability, linguistic features in reporting.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest przedstawienie całościowych ram do analizy cech językowych tekstów raportów, opierając się na podwójnej roli raportów dotyczących zrównoważonego rozwoju jako nośników informacji i platform dialogu między interesariuszami. Jest to zgodne z uznaniem, że tekst raportu może służyć zarówno do zwiększenia rozrachunku (rozliczenia się) z odpowiedzialności, jak i do zaciemniania rozrachunku.

Metodyka/podejście badawcze: W artykule dokonano syntezy perspektyw teoretycznych – teorii legitymizacji, interesariuszy, sygnalizacji i teorii instytucjonalnej w celu analizy roli tekstu raportu w zwiększaniu rozrachunku odpowiedzialności. W badaniu przeprowadzono metaanalizę wyników empirycznych z wcześniejszych badań w celu zidentyfikowania wzorców i sprzeczności w interpretacji raportów dotyczących zrównoważonego rozwoju.

Wyniki: W artykule przedstawiono całościowe ramy integrujące jasność językową z praktykami merytorycznymi. Podkreślono potrzebę systemowego dostosowania języka, działań organizacyjnych, oczekiwań interesariuszy i presji instytucjonalnej. Wyjaśniono rozbieżności w dowodach empirycznych i interpretacji, wskazując na podwójny cel sprawozdawczości: wspieranie przejrzystości i ułatwianie dialogu z interesariuszami.

Oryginalność/wartość: Artykuł wnosi wkład w dyskusję na temat skutecznego raportowania, promując holistyczne podejście, które dostosowuje praktyki organizacyjne do oczekiwań interesariuszy przy zachowaniu przejrzystości, a tym samym zwiększa rozrachunek z odpowiedzialności. Ramy te odnoszą się do rzeczywistych wyzwań związanych z raportowaniem, takich jak równoważenie zgodności z przepisami z oczekiwaniami interesariuszy oraz poruszanie się po złożonych kwestiach związanych z ujawnianiem informacji niefinansowych.

Słowa kluczowe: raportowanie zrównoważonego rozwoju, rozrachunek z odpowiedzialności, cechy językowe w raportowaniu.

An evaluation of the accounting model for reporting public sector entities' revenues in Bulgaria in the context of the International Public Sector Accounting Standards

DIANA PAPRADANOVA, VENTSISLAV VECHEV

Abstract

Purpose: The aim of this article is to evaluate the degree of compliance of the existing regulations for accounting of revenues in Bulgaria's public sector with International Public Sector Accounting Standards (IPSAS).

Methodology/approach: To this end, we reviewed the specialized literature on the topic and performed a comparative analysis of the rules and procedures for accounting of public sector revenues laid down in Bulgarian legislation and the provisions of IPSAS.

Findings: The results show conceptual differences in the accounting of public sector revenues in Bulgaria compared to IPSAS. Standardizing accounting practices will increase the quality and transparency of information in financial statements and provide opportunities for in-depth analysis.

Originality/value: This article makes a valuable contribution to the literature on public sector accounting. In Bulgaria and internationally, there is very little research on the issue. Based on a critical analysis of the current accounting practice regarding revenues in the public sector in Bulgaria, a number of problems have been identified, and justified solutions are proposed aimed at increasing the quality and transparency of reporting information in the context of IPSAS principles.

Keywords: revenue, public sector entities, accounting, accounting standards, current accrual.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest ocena stopnia zgodności obowiązujących przepisów dotyczących rachunkowości przychodów w sektorze publicznym w Bułgarii z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości Sektora Publicznego (IPSAS).

Metodologia/podejście badawcze: W realizacji celu artykułu autorzy dokonali przeglądu literatury i przeprowadzili analizę porównawczą zasad i procedur rachunkowości przychodów sektora publicznego określonych w bułgarskich przepisach prawnych oraz przepisach IPSAS.

Wyniki: Wyniki wskazują na różnice koncepcyjne w rozliczaniu przychodów sektora publicznego w Bułgarii w porównaniu z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości Sektora Publicznego. Standaryzacja praktyk rachunkowości zwiększy jakość i przejrzystość informacji zawartych w sprawozdaniach finansowych, a także możliwości ich dogłębnej analizy.

Originalność/wartość: Artykuł stanowi wkład w literaturę z zakresu rachunkowości sektora publicznego. W Bułgarii i na arenie międzynarodowej istnieje bardzo niewiele badań dotyczących wskazanej kwestii. Na podstawie krytycznej analizy obecnych praktyk księgowych dotyczących przychodów sektora publicznego w Bułgarii zidentyfikowano szereg problemów i zaproponowano uzasadnione rozwiązania w celu poprawienia jakości i przejrzystości informacji sprawozdawczych w kontekście zasad IPSAS.

Słowa kluczowe: przychody, jednostki sektora publicznego, rachunkowość, standardy rachunkowości, bieżące rozliczenia.

Factors that influence accountants' acceptance of Artificial Intelligence: An extended Technology Acceptance Model that incorporates technology anxiety and experience

KATARZYNA PRĘDKIEWICZ, KRZYSZTOF BIEGUN

Abstract

Purpose: This study investigates the factors that influence accountants' readiness to adopt artificial intelligence (AI) technologies in their professional practice, with a particular focus on the roles of technology anxiety, AI experience, and professional experience within an extended Technology Acceptance Model (TAM) framework.

Methodology/approach: A survey was conducted among 72 chief accountants and accounting professionals in Polish industrial enterprises. The research employs Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) to test hypotheses regarding the relationships between perceived usefulness, perceived ease of use, attitude toward AI, anxiety, experience factors, and behavioral intention to adopt AI.

Findings: The results confirm that perceived usefulness and ease of use significantly influence attitudes toward AI adoption. Technology anxiety emerges as a significant barrier, negatively affecting attitudes toward AI use. Prior AI experience positively influences both perceived ease of use and usefulness, while firm-specific experience shows no significant effect on perceived usefulness.

Research limitations/implications: The study's sample size and cross-sectional nature limit generalizability. Future research should employ longitudinal designs with larger, more diverse samples to validate these relationships across different contexts and track how perceptions evolve over time.

Originality/value: This research contributes to the literature by integrating anxiety and experience factors into the TAM framework, specifically for AI adoption in accounting. The findings provide practical insights for organizations seeking to facilitate AI implementation by addressing psychological barriers and leveraging experience-based factors.

Keywords: artificial intelligence, technology acceptance model, accounting profession, technology anxiety, AI adoption, TAM, PLS-SEM, professional experience.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest identyfikacja czynników wpływających na gotowość księgowych do wdrażania technologii sztucznej inteligencji (AI) w praktyce zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem roli lęku technologicznego, doświadczenia w zakresie AI oraz doświadczenia zawodowego w ramach rozszerzonego modelu akceptacji technologii (TAM).

Metodyka/podejście badawcze: Badanie przeprowadzono wśród 72 głównych księgowych i specjalistów ds. rachunkowości zatrudnionych w polskich przedsiębiorstwach przemysłowych. Do testowania hipotez dotyczących zależności między postrzeganą użytecznością, łatwością użytkowania, nastawieniem wobec AI, lękiem technologicznym, czynnikami doświadczenia a intencją wdrożenia AI zastosowano modelowanie równań strukturalnych metodą najmniejszych kwadratów cząstkowych (PLS-SEM).

Wyniki: Wyniki potwierdzają, że postrzegana użyteczność oraz łatwość użytkowania istotnie wpływają na nastawienie wobec wdrażania AI. Lęk technologiczny stanowi istotną barierę, negatywnie kształtując nastawienie wobec wykorzystania AI. Doświadczenie w zakresie AI pozytywnie oddziałuje na postrzeganą łatwość użytkowania oraz użytecz-

ność, natomiast doświadczenie zawodowe w organizacji nie wywiera istotnego wpływu na postrzeganą użyteczność.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Wielkość próby oraz przekrojowy charakter badania ograniczają możliwość uogólniania wyników. Przyszłe badania powinny wykorzystywać podejścia longitudinalne oraz większe, bardziej zróżnicowane próby w celu walidacji obserwowanych zależności w różnych kontekstach oraz monitorowania zmian postaw w czasie.

Oryginalność/wartość: Badanie wnosi wkład do literatury poprzez integrację czynników lęku technologicznego i doświadczenia w rozszerzonym modelu TAM, w kontekście wdrażania AI w rachunkowość. Wyniki dostarczają praktycznych wskazówek dla organizacji wspierających implementację AI, poprzez adresowanie barier psychologicznych i wykorzystanie czynników związanych z doświadczeniem.

Słowa kluczowe: sztuczna inteligencja, model akceptacji technologii, zawód księgowego, lęk technologiczny, wdrażanie AI, TAM, PLS-SEM, doświadczenie zawodowe.

Information technology in accounting education: A bibliometric-systematic literature review (2006–2025)

ANA REP ROMIĆ, MARZENA REMLEIN, SANJA SEVER MALIŠ

Abstract

Purpose: This study maps the thematic evolution and collaboration patterns in research on information technology (IT) in accounting education from 2006 to 2025, identifying dominant topics, emerging trends, and gaps to guide future practice.

Methodology/approach: A Bibliometric–Systematic Literature Review (B–SLR) was conducted using the Web of Science (WoS) and Scopus databases. Keyword co-occurrence and country co-authorship networks were visualised in VOSviewer, with descriptive, temporal, and geographical patterns examined using database analytics and Microsoft Excel.

Findings: The findings show a shift from foundational delivery tools (e-learning, blended learning) to advanced technologies, including artificial intelligence (AI), data analytics, and generative AI. Seven WoS and four Scopus clusters span AI-driven curriculum innovation, student-centred approaches, hybrid models, and gamification. Persistent gaps include weak international collaboration, limited practitioner co-design, scarce analyses of adoption barriers, and little attention to public–private differences.

Research limitations/implications: The limitations include separate processing of WoS and Scopus datasets and English-only coverage.

Practical implications: Priorities are cross-border consortia, practice-integrated, outcome-verified studies, targeted barrier audits, and public-private comparisons.

Originality/value: The paper presents a dual-database, hybrid bibliometric and systematic synthesis of digitalisation in accounting education, providing actionable directions for educators, researchers, and policymakers.

Keywords: accounting curriculum, information technology, digital tools, artificial intelligence, bibliometric analysis, systematic literature review.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest prześledzenie ewolucji tematycznej oraz wzorców współpracy w badaniach nad technologiami informacyjnymi w edukacji rachunkowości w latach 2006–2025 oraz identyfikacja dominujących tematów, trendów i luk badawczych.

Metodyka/podejście badawcze: Przeprowadzono bibliometryczno-systematyczny przegląd literatury, opierając się na danych z baz Web of Science i Scopus. Sieci współwystępowania słów kluczowych oraz współautorstwa między krajami zwizualizowano przy użyciu programu VOSviewer, natomiast wzorce czasowe, geograficzne i opisowe przeanalizowano używając arkusza kalkulacyjnego Microsoft Excel.

Wyniki: Zaobserwowano przesunięcie zainteresowania od podstawowych narzędzi dydaktycznych (*e-learning*, *blended learning*) ku zaawansowanym technologiom, w tym sztucznej inteligencji (AI), analityce danych oraz generatywnej AI. Zidentyfikowano kluczowe klastry obejmujące innowacje programowe oparte na AI, podejścia skoncentrowane na studencie, modele hybrydowe oraz gamifikację. Wskazano następujące niedostatki: ograniczoną współpracę międzynarodową, niskie zaangażowanie praktyków, brak analiz barier wdrożeniowych oraz niedostateczne uwzględnienie różnic między sektorem publicznym a prywatnym.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Badanie obejmuje wyłącznie publikacje w języku angielskim, a dane z baz WoS i Scopus zostały przetworzone oddzielnie.

Implikacje praktyczne: Priorytetowe działania obejmują tworzenie konsorcjów międzynarodowych, prowadzenie badań zintegrowanych z praktyką, przeprowadzanie audytów barier oraz dokonywanie porównań między sektorem publicznym a prywatnym.

Oryginalność/wartość: Artykuł łączy podejście bibliometryczne i systematyczne z wykorzystaniem dwóch baz danych, dostarczając praktycznych wskazówek dla edukatorów, badaczy i decydentów w zakresie cyfryzacji edukacji rachunkowości.

Słowa kluczowe: program nauczania rachunkowości, technologie informacyjne, narzędzia cyfrowe, sztuczna inteligencja, analiza bibliometryczna, systematyczny przegląd literatury.

The relationship between CSR and earnings management in Lithuanian listed companies

KRISTINA RUDŽIONIENĖ, AUŠRINĖ TAMULEVIČIŪTĖ,
AURELIJA KUSTIENĖ

Abstract

Purpose: This study identifies the relationship between corporate social responsibility (CSR) and Earnings Management (EM) in listed Lithuanian companies.

Methodology/approach: Theoretically, it has been argued that companies with strong sustainability commitment are less likely to manage profits, as earnings management is perceived as an irresponsible act that is not in line with ethical principles.

Findings: The study found a statistically significant positive relationship between the variables (CSR and EM, CSR and REM), which is not in line with previous empirical studies. This research contributes to the existing body of literature by providing empirical evidence from a relatively under-researched context.

Research implications/implications: Understanding the relationship between CSR and EM offers valuable insights for various stakeholders, helping to inform policy and decision-making processes related to CSR and financial reporting transparency, particularly in the context of small and transitioning economies.

Originality/value: This study provides new evidence of the positive relationship between CSR and EM in the rapidly growing economy of the Central and Eastern Europe region. The results indicate that CSR disclosures should be interpreted with caution by shareholders, investors, and the public.

Keywords: corporate social responsibility (CSR), earnings management (EM), accrual-based earnings management, real activity manipulation, relationship.

Streszczenie

Cel: Artykuł identyfikuje związek między społeczną odpowiedzialnością biznesu (CSR) a zarządzaniem zyskami (EM) w spółkach notowanych na giełdzie na Litwie.

Metodyka/podejście badawcze: W teorii, argumentuje się, że przedsiębiorstwa silnie zaangażowane w zrównoważony rozwój rzadziej manipulują zyskami, ponieważ zarządzanie zyskami jest postrzegane jako działanie nieodpowiedzialne i niezgodne z zasadami etyki.

Wyniki: Badanie wykazało statystycznie istotny, pozytywny związek między zmiennymi (CSR i EM, CSR i REM), co nie jest zgodne z wcześniejszymi badaniami empirycznymi. Niniejsze badanie wnosi wkład do istniejącej literatury, dostarczając dowodów empirycznych z relatywnie słabo zbadanej perspektywy.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Zrozumienie relacji między CSR a EM dostarcza cennych informacji dla różnych interesariuszy, wspierając procesy polityczne i decyzyjne związane z CSR oraz przejrzystością sprawozdawczości finansowej, szczególnie w kontekście małych i transformujących się gospodarek.

Oryginalność/wartość: Badanie dostarcza nowych dowodów na pozytywny związek między CSR a EM w szybko rozwijającej się gospodarce regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Wyniki wskazują, że ujawnienia CSR powinny być interpretowane ostrożnie przez akcjonariuszy, inwestorów i opinię publiczną.

Słowa kluczowe: społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR), zarządzanie zyskami (EM), memoriałowe zarządzanie zyskami, manipulacja rzeczywistą działalnością, związek.

Family business and accounting research: A structured literature review

AMIN SOHEILI

Abstract

Purpose: The primary objective of this study is to identify theoretical and methodological patterns at the intersection of family business and accounting research. The paper aims to map how accounting practices are shaped by the unique ownership structure and socio-emotional dynamics of family firms. By identifying theoretical and methodological tendencies, this study highlights research gaps and proposes paths for future research.

Methodology/approach: This structured review of the literature bridges the fields of accounting and family business research to examine the scholarly literature and develop insights, reflections, and further research directions for accounting and family business subjects as an emerging research area. Seventy journal articles dealing with accounting and family firms, published between 2000 and 2024, were systematically selected and examined. The review mainly targets papers exploring the topics of accounting within family businesses. A SWOT analysis is used to evaluate the current literature and highlight its key patterns and gaps.

Findings: The study reveals that the majority of the papers focus on accounting aspects of family firms, suggesting that accounting has been primarily examined based on accounting quality and disclosure and earnings management. However, the reliance on quantitative methods and the focus on publicly listed firms in developed economies limit the understanding of the socioemotional and relational dynamics that underpin financial decision-making in family firms. The paper identifies the need for more qualitative and mixed-

methods research and calls for the scope to be expanded to include private family firms and those in emerging markets.

Research limitations/implications: A limitation of this literature review is the reliance on ABS-ranked journals, although it is justified by quality considerations of the selected literature.

Originality/value: This paper uniquely applies a SWOT analysis to the literature, identifying critical gaps and offering clear directions for future research, particularly in integrating non-economic factors and employing diverse methodologies.

Keywords: structured literature review, accounting, family firms, ownership structure, SWOT analysis.

Streszczenie

Cel: Głównym celem artykułu jest identyfikacja wzorców teoretycznych i metodologicznych w ramach badań prowadzonych na skrzyżowaniu rachunkowości i przedsiębiorczości rodzinnej. Artykuł ma na celu ukazanie, w jaki sposób praktyki rachunkowości są kształtowane przez unikalną strukturę własnościową oraz dynamikę społeczno-emocjonalną firm rodzinnych. Poprzez identyfikację dominujących podejść teoretycznych i metodologicznych badanie wskazuje luki oraz proponuje kierunki dla przyszłych badań.

Metodyka/podejście badawcze: Niniejszy strukturalny przegląd literatury stanowi punkt wspólny badań z zakresu rachunkowości i przedsiębiorstw rodzinnych, mający na celu analizę dorobku naukowego oraz rozwój spostrzeżeń, refleksji i kierunków dalszych badań w tej wylaniającej się dziedzinie. Systematycznie przeanalizowano 70 artykułów naukowych opublikowanych w latach 2000–2024, dotyczących zagadnień rachunkowości i firm rodzinnych. Przegląd koncentruje się głównie na publikacjach badających tematykę rachunkowości w kontekście firm rodzinnych. Do oceny mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń obecnego stanu wiedzy zastosowano analizę SWOT.

Wyniki: Analiza ujawnia, że większość przeglądanych publikacji koncentruje się na aspektach rachunkowości w firmach rodzinnych, wskazując, że zagadnienia te są rozpatrywane głównie przez pryzmat jakości sprawozdań finansowych, ujawnień oraz zarządzania wynikami finansowymi. Niemniej dominacja metod ilościowych oraz koncentracja na notowanych firmach z rozwiniętych gospodarek ogranicza rozumienie społeczno-emocjonalnych i relacyjnych uwarunkowań, które mają wpływ na procesy decyzyjne w firmach rodzinnych. Artykuł wskazuje na potrzebę większego zaangażowania metod jakościowych i mieszanych oraz postuluje rozszerzenie zakresu badań o firmy prywatne oraz te działające na rynkach wschodzących.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Ograniczeniem tego przeglądu literatury jest oparcie się wyłącznie na czasopiśmie sklasyfikowanych w rankingu ABS, co – choć uzasadnione względami jakościowymi dotyczącymi doboru literatury – może zawężyć zakres uwzględnionych perspektyw badawczych.

Originalność/wartość: Artykuł w sposób unikatowy wykorzystuje analizę SWOT w literaturze przedmiotu, identyfikując istotne luki badawcze i proponując wyraźne kierunki dalszych badań, ze szczególnym uwzględnieniem integracji czynników nieekonomicznych oraz stosowania zróżnicowanych metod badawczych.

Słowa kluczowe: strukturalny przegląd literatury, rachunkowość, firmy rodzinne, struktura własnościowa, analiza SWOT.

Integrating corporate social responsibility into internal decision-making in leading retail chains in Lithuania: A responsibility accounting perspective

GINTARĖ ŠPOGIENĖ, DAIVA TAMULEVIČIENĖ,
KRISTINA RUDŽIONIENĖ

Abstract

Purpose: To reduce the informational noise caused by excessive corporate social responsibility (CSR) disclosures and to enhance the transparency of CSR integration into business processes, this paper proposes a framework for integrating CSR into the responsibility accounting and reporting (RAR) process.

Methodology/approach: The study analyses publicly available sustainability reports and other CSR-related digital content as evidence of socially responsible behaviour. It also examines how CSR is integrated into internal accountability processes through in-depth interviews with selected employees.

Findings: The research reveals that growing volumes of data and selectively disclosed information obscure potential issues. To support more transparent managerial decision-making, RAR must be adapted to include stakeholder impact assessment and to categorise decisions into financial, philanthropic, and socially responsible types.

Research limitations/implications: The subjectivity of respondents may limit the comprehensive assessment of all CSR dimensions and their integration into internal processes.

Originality/value: This study highlights a disconnect between externally disclosed CSR information and that used in managerial decision-making. Such inconsistency risks undermining the essence of CSR, increases administrative costs, and complicates ethically grounded governance. Enhancing transparency requires alignment between declared and practised CSR information.

Keywords: CSR, sustainability reporting, responsibility accounting, management accounting, stakeholders.

Streszczenie

Cel: W celu ograniczenia szumu informacyjnego spowodowanego nadmiernymi ujawnieniami dotyczącymi CSR oraz zwiększenia przejrzystości integracji CSR w procesy biznesowe, w artykule zaproponowano ramy integracji CSR z procesem rachunkowości odpowiedzialności i sprawozdawczości (RAR).

Metodyka/podejście badawcze: Badanie analizuje publicznie dostępne raporty zrównoważonego rozwoju oraz inne treści cyfrowe związane z CSR jako dowody odpowiedzialnych społecznie działań. Ponadto weryfikuje sposób integracji CSR z wewnętrznymi procesami rozliczalności poprzez pogłębione wywiady z wybranymi pracownikami.

Wyniki: Analiza ujawnia, że rosnąca ilość danych oraz wybiórczo ujawniane informacje przesłaniają potencjalne problemy. Aby wspierać bardziej przejrzyste podejmowanie decyzji menedżerskich, proces RAR musi zostać dostosowany do uwzględnienia oceny wpływu interesariuszy oraz do kategoryzacji decyzji na finansowe, filantropijne i społecznie odpowiedzialne.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Subiektywizm respondentów może ograniczać pełną ocenę wszystkich wymiarów CSR oraz ich integracji z procesami wewnętrznymi.

Oryginalność/wartość: Badanie podkreśla rozdźwięk między zewnętrznymi ujawnianymi informacjami CSR a wykorzystywanymi w procesie podejmowania decyzji menedżerskich. Taka niespójność grozi podważeniem istoty CSR, zwiększa koszty administracyjne oraz komplikuje etycznie ugruntowane zarządzanie. Zwiększenie przejrzystości wymaga dostosowania i spójności między deklarowanymi a praktykowanymi informacjami CSR.

Słowa kluczowe: CSR, raportowanie zrównoważonego rozwoju, rachunkowość odpowiedzialności, rachunkowość zarządcza, interesariusze.

Assessment of Polish companies' preparedness for ESG reporting in the context of its determinants as evaluated by report preparers

ALEKSANDRA SULIK-GÓRECKA, MARZENA STROJEK-FILUS,
DANIEL ISKRA

Abstract

Purpose: The purpose of this article is to assess the degree and scope of preparedness of Polish companies for Environmental, Social, and Governance (ESG) reporting from the perspective of respondents engaged in environmental reporting, taking into account the European Union (EU) taxonomy, and also identifying the challenges associated with it.

Methodology/approach: A survey method was employed, conducted among enterprises that prepare ESG reports and those preparing for this obligation. Non-parametric tests were applied, including the Mann-Whitney U Test and the Kruskal-Wallis Test. Additionally, Kendall's Tau was used to assess rank correlation between two ordinal variables, and cluster analysis was also conducted.

Findings: The majority of respondents rated their level of preparedness for reporting as average. A statistically significant relationship was identified between the assessment of the company's preparedness for taxonomic reporting and company size. However, the analysis did not indicate significant differences in ESG reporting preparedness across industries. Notably, approximately 70% of respondents believe ESG reporting is complex, citing various factors, including complex and imprecise regulations. The survey also revealed a clear need for increased investment in human resources and novel technologies to facilitate ESG reporting.

Research limitations/implications: As this research represents the first stage of a broader project, further expansion and in-depth analysis are planned, including in relation to the quality of ESG reporting.

Originality/value: The originality and value of this article lie in its contribution to the understanding of companies' readiness for ESG reporting under the new regulations. The study's findings also highlight the challenges companies face in preparing these reports and the correlation between these challenges and the phase of regulatory implementation.

Keywords: sustainability, financial reporting, European Sustainability Reporting Standards, EU taxonomy, Corporate Sustainability Reporting Directive.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest ocena stopnia i zakresu przygotowania polskich przedsiębiorstw do raportowania ESG z perspektywy respondentów zaangażowanych w proces raportowania

ESG z uwzględnieniem taksonomii Unii Europejskiej, także ze wskazaniem trudności z tym związanych.

Metodyka/podejście badawcze: Artykuł oparto na wynikach badania ankietowego przeprowadzonego wśród przedsiębiorstw sporządzających raporty ESG oraz przygotowujących się do sporządzania raportów ESG. Zastosowano testy nieparametryczne, m.in. test U Manna-Whitneya, test Kruskala-Wallisa. Dodatkowo zastosowano miarę rangowej korelacji między dwiema porządkowymi zmiennymi Tau Kendalla oraz analizę skupień.

Wyniki: Większość respondentów określiła stopień przygotowania do raportowania jako przeciętny. Zaobserwowano statystycznie istotny związek między oceną stopnia przygotowania podmiotu do raportowania taksonomicznego a rozmiarem podmiotu. Wyniki analizy nie wskazują natomiast, aby ocena stopnia przygotowania podmiotu do raportowania ESG różniła się istotnie między branżami działalności. Dla około 70% respondentów sporządzanie raportów ESG jest trudne, na co wpływ mają według nich różne czynniki, w tym skomplikowane i nieprecyzyjne przepisy. Badanie ujawniło również wyraźną potrzebę zwiększonych inwestycji w zasoby ludzkie i innowacyjne technologie ułatwiające raportowanie ESG.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Ponieważ badania te stanowią pierwszy etap szerszego projektu, planowane jest poszerzenie i pogłębienie badań, m.in. w odniesieniu do jakości raportowania ESG.

Oryginalność/wartość: Wartością dodaną artykułu jest pogłębienie wiedzy na temat stopnia przygotowania przedsiębiorstw do raportowania ESG według nowych przepisów. Wyniki badania wskazują również na rodzaj problemów występujących w przedsiębiorstwach sporządzających raporty oraz na powiązania między rodzajem problemów a etapem wdrażania przepisów.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój, raportowanie finansowe, standardy ESRS, taksonomia taksonomii Unii Europejskiej, dyrektywa CSRD.